

III. ERANSKINA: PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUEN FITXAK (PIBE)

2024ko maiatza

Asesoría e Investigación Medioambiental

Konbenio, 11 traser
48340 Amorebieta-Etxano
Bizkaia
Tel.: 94 630 06 19
Fax: 94 630 01 46
ekos@ekos-eeco.com
www.ekos-eeco.com

EEOO
European Ecological Consulting S.L.
C.I.F. B48827075

**SUSTAPENA, EKIMENA ETA
ZUZENDARITZA**

**PROMOCIÓN, INICIATIVA Y
DIRECCIÓN**

AZPIEGITURETARAKO ETA LURRALDE
GARAPENERAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE INFRAESTRUCTURAS
Y DESARROLLO TERRITORIAL

Carlos Alzaga Sagastasoloa. Diputado Foral de Infraestructuras y Desarrollo Territorial
Aimar Rico Ruiz. Director General de Desarrollo Territorial
Jose María Bilbao Intxaurreaga. Subdirector General de Cohesión Territorial

TALDE TEKNIKOA

EQUIPO TÉCNICO

LURRALDE ANTOLAMENDURAKO ATALA

SECCIÓN DE ORDENACIÓN TERRITORIAL

Idoia Garay Telletxea. Arquitecta. Jefa de Sección
Olga Aldaz Carretero. Arquitecta
Miguel Ángel Blanco Rodríguez. Arquitecto
Ainara Uriarte Baza. Arquitecta
Francisco Javier Hernández Rico. Diseño gráfico

ASESORIA E INVESTIGACION MEDIOAMBIENTAL

Laguntza teknikoa

Asistencia técnica

Adrián Diez Angulo. Geógrafo
Jan-Lukas Menzel Barraqueta. Dr. Ciencias Naturales
Ainize Lopez de Abechuko Kortazar. Graduada Ciencias Ambientales
Miriam Esteban Aldazabal. Geógrafa
Colaboradores
Paula Amuchastegui Moreno. Urbanista (Erdu S.L.)
Joaquin Garcia Purroy. Historiador-Paisajista (Humus Sapiens S.L.)

**PARTE-HARTZE PROZESUKO
LANTALDEA**

**EQUIPO DEL PROCESO DE
PARTICIPACIÓN**

Ana María Macho Moran. Dirección y análisis
Thalía Olatz Sobron Rojo. Análisis
Ane Caro Aramendia. Dinamización y análisis

AURKIBIDEA

1. PIBE: PAISAI NATURALAK

2.1. PIBE: URAREN PAISAIK. ONDO KONTSERBATUTAKO ERRIBERAK

2.2. PIBE: URAREN PAISAIK. DEGRADATUTAKO ERRIBERAK

2.3. PIBE: URAREN PAISAIK. URTEGIAK

3. PIBE: NEKAZARITZA PAISAIK ETA HARANAK

4.1. PIBE: PAISAIA ANTROPIKOAK. KULTURALAK

4.2. PIBE: PAISAIA ANTROPIKOAK. PRODUKTIBOAK

4.3. PIBE: PAISAIA ANTROPIKOAK. HONDAKINEN AZPIEGITURAK

4.4. PIBE: PAISAIA ANTROPIKOAK. ERREPIDE ESZENIKOAK

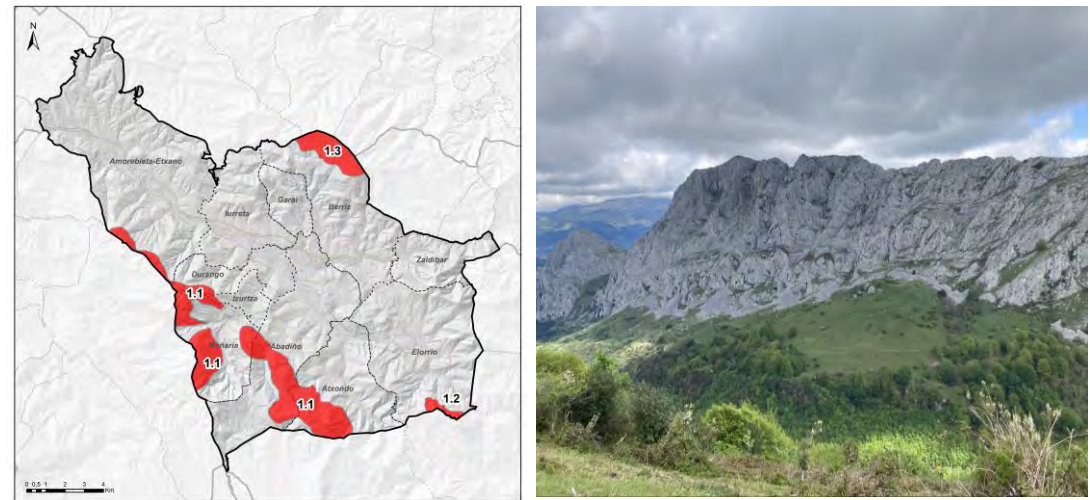
PIBE 1 KATEGORIA - PAISAI NATURALAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Interes paisajistiko eta naturaleko eremu oso ikusgarriak dira, Durangaldeko Eremu Funtzional osoari nabarmentzen eta izaera ematen diotenak, eta eremu horren profil menditsua osatzen dute. Topografikoki gailentzen diren mendiak dira, ikusmen potentzial handia dutelako eta paisaia desberdinak dituztelako nabarmentzen direnak. Gune babestuen barruan edo EAEko Natura-gune garrantzitsuen katalogo irekian daude. Herritarrentzat, paisai horiek oso ezagunak eta asoziatiboak dira, eta, normalean, erabilera soziala ematen diete.

KODEA	PAISAI INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
1.1	Urkiolako Parke Naturala	✓		✓	✓	✓
1.2	Udalaitz mendia	✓		✓	✓	✓
1.3	Astogane-Oiz-Zengotitagane	✓	✓	✓	✓	

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Paisaia oztopoak ezartzea.
- Baso berritze monoespezifikoen aurrerapena, altuera esanguratsuko profiletaraino.
- Higadura arriskuak.
- AHTren ibilbideak, haranaren hondotik, ikusmen inpaktu nabarmena sortzen du.
- Inguruan aisialdiko jarduera gehiegizko ustiapenaren ondorioa, paisaiaren eta ekologiaren alterazioa edo degradazioa da.

OPORTUNITATEAK

- Erauzketa jarduera ez-aktiboak lehengoratzea.
- Landaredi autoktonoko orbanak handitzea.
- Ekosistemak leheneratzea.
- Ondoko Arlo Funtzionaletan PIBE gisa identifikatzen jarraitzea.
- Paisaia horien inguruko gizarte-kohesioa, zaindu eta errespetatu beharreko aparteko paisaien aidibide gisa.

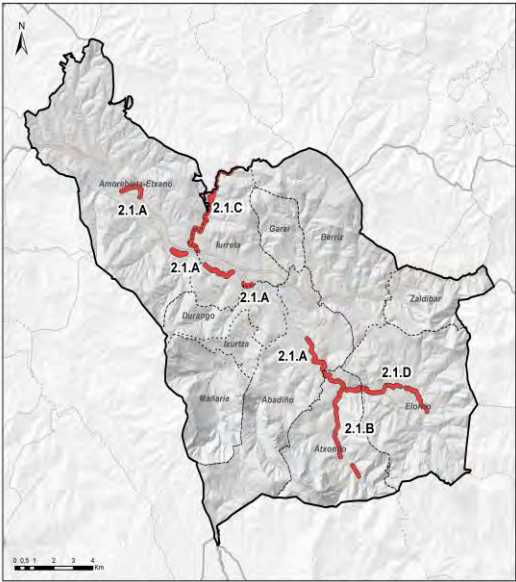
PIBE 2.1. KATEGORIA- URAREN PAISAIK. ONDO KONTSERBATUTAKO ERRIBERAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Durangaldeko Eremu Funtzionaleko ibai-sarea osatzen duten ibar-hondoei lotutako ibaiertzeko espazio gehienak (Ibaizabal, Zaldu, Zumelegi eta ibaiertzeko errekek) hiri-garapenak, bide-azpiegiturek, nekazaritza- eta baso-jarduerak eta mota desberdinetako obra hidraulikoek mugatu dituzte, eta kasu askotan naturaltasuna galdu dute (harri-lubetak, hormak, hodiak). Ibaiertzeko ekosistemak ondo egituratuta dituzten eta landaredi tipikoa duten zati urriek paisaia hobetzen laguntzen dute eta babes zorrotza merezi dute. Ibaiertzeko espazio horien zeregina funtsezkoa da biztanleak beren ibaien identifikatzeko, ezagutzeko eta balioa emateko. Galeria-zuhaiztiak etengabe eta egituratuta garatzen dituztenek paisaia aniztasuna eta dinamismoa eskaintzen laguntzen dute, paisaiaren osaeraren barruan, garatu dezaketen eginkizun ekologiko nabariaz haratago. Ondo kontserbatutako ibaiertzak ibai-edertasunaren adibide dira; bertan, ur-masak nahasten dira, lasaiak edo mugimenduan daudenak, harekin harmonikoki lotzen den landarediarekin. Ikusizko oztopo natural garrantzitsuak ere eratzen dituzte, eta herritarren eta ibaien arteko harreman adiskidetsua ahalbidetzen duten paisaiak dira.

KODEA	PAISAI INTERES BEREZIKO EREMUAK	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
2.1.A	Ibaizabal ibaiertzak ondo kontserbatutak	✓		✓	✓	✓
2.1.B	Arrazola Erriberak	✓		✓		✓
2.1.C	Orobios Erriberak	✓				
2.1.D	Zumelegi Erriberak	✓		✓	✓	✓

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Ibilgu horien mugakide diren lurzoru urbanizagarri berriak.
- Ubideen kanalizazioak eta artezketak.
- Uren kutsadura.
- Ibaien aldizkako "garbiketak", ibaiertzeko landaredia ezabatzen dutenak.

OPORTUNITATEAK

- Ibaizabalen zehar ibai-korridorea Eremu Funtzionalaren ardatz egituratzaile gisa ezartzeko aukera.
- Distantziak eta bide-zortasuna arautzen dituen araudia betetzea.
- Egoera onean dauden bide-zatiak gehitzea, azpiegitura berdeko ibai-korridore gisa.
- Bizkaiko eta EAEko azpiegitura berdearen barruan konektore ekologikoak direla aitortzea.
- Biztanleen eta ibaien arteko harremana hobetzea: Ibaien ezagutza, balioa, sarbidea eta gozamena.

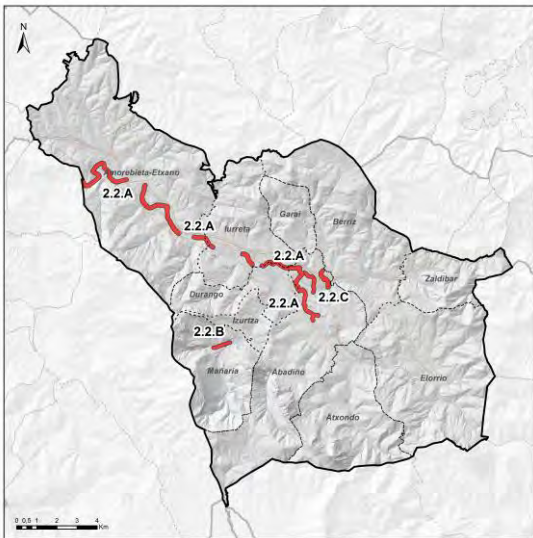
PIBE 2.2. KATEGORIA- URAREN PAISAIAK. DEGRADATUTAKO ERRIBERAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Ibaiertzeko landaretza urria duten ibai-eremuak edo naturaltasun maila txikia duten ibai-ibilguak, ubideratzeak, lurperatzeak, harri-lubetak eta hormak direla-eta, bai eta uren kalitate eskasa dutenak ere, bereziki hiriguneetatik eta industrialdeetatik igarotzen direnean. Paisaia horietan, ibaiertzen garapena loturarik gabe eta desegituratuta geratzen da, eta, batzuetan, hirigintza-garapenek eta jarduera ekonomiko zirrargarriek xurgatzen dute, ibai-espazioarekin loturarik ez izateko. Era berean, ibai-paisaiarekin harremana lortu gabe bilatzen saiatu diren esku-hartzeak dituzten tartekak identifikatzen dira, batez ere hiri-inguruneetan. Espazio horien egungo egoera zuzentzea komeni da, ibaien ingurunea paisaia aldetik hobetzeko.

KODEA	PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUAK	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
2.2.A	Ibaizabal erribera degradatuak		✓	✓		
2.2.B	Erleabe erriberak		✓	✓		
2.2.C	Sarria erriberak		✓	✓		

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Ibai korridoreen artifizializazioa areagotzea.
- Uholde lautaden hiri okupazioa.
- Landaredi inbaditzailea ugaritzea.
- Uraren maila jaistea, klima aldaketak eragindako aldaketen ondorioz.
- Uren kutsadura.
- Ibaien aldizkako "garbiketak", ibaiertzeko landaredi urria desagerrarazten dutenak.

OPORTUNITATEAK

- Hobekuntzaren bila esku hartzeko joera argia duten espazioak.
- Ibai-inguruneen berroneratze ekologiko azkarra.
- Ibai korridoreak leheneratzea, Bizkaiko eta EAEko azpiegitura berdearen zati gisa.
- Herritarren kontzientziazio handiagoa.
- Ibaizabalen zehar ibai korridorea Eremu Funtzionalaren ardatz egituratzaile gisa ezartzeko aukera.
- Distantziak eta bide zortasuna arautzen dituen araudia betetzea.

PIBE 2.3 KATEGORIA- URAREN PAISAIK. URTEGIAK

DESCRIPCIÓN GENERAL

Ingurune ondoan bare dauden ur-masak, eszenografia nabarmena eskaintzen dutenak eta paisaia- eta natura-kalitate handiko espazioa osatzen dutenak. Aixolako harana osatzen duen arro itxi batean dago, eta Ego ibaira begira dauden hegala dituzte; haren azalerak Bizkaiko eta Gipuzkoako lurralde historikoekin egiten du muga.

KODEA	PAISAI INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
2.3	Aixolako Urtegia	✓				✓

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Urtegiko bekainaren pertzepzio handiagoa klima aldaketaren ondorioz.
- Urtegiaren hegaletan baso berritzeak areagotzea, urtegia betetzen duten Lurzoruaren Higadura prozesuak erraztuz.

OPORTUNITATEAK

- Koniferoen eta eukaliptoen landaketak urari lotutako landaretza.
- Aisialdirako eta jolaserako espazio gehiago arautzea eta egokitzea.
- Paisaia bikaina sustatzea, ia Ezezaguna, irisgarritasun txikia duelako.

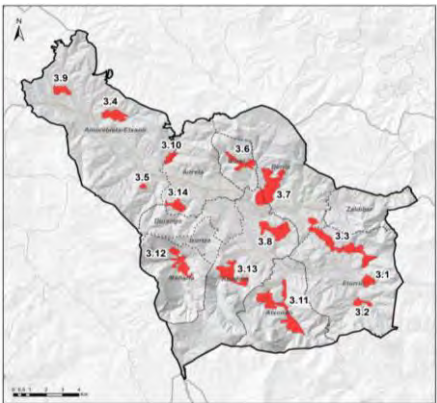
PIBE 3 KATEGORIA – NEKAZARITZA PAISAIK ETA HARANAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Nekazaritza eta basogintzako paisaia tradizionala da, eta oreka egokia du belardi, larre, baratze, heskai, baserri-auzo eta zuhaitz-orbanen artean. Landazabal atlantikoaren kultura-paisaia gisa identifikatzen da, Durangaldeko lurraldearen zatirik handienez, konifera monoespezifikoen landaketak nagusi direla, eta, orain, eukaliptal ugari daudela. Hori guztia baserri-mota ugariarekin eta abeltzaintza estentsiboaren presentziarekin, landa-paisaien kalitatea eta pertzepzioa ematen eta aberasten baitute. Elkarte-paisaia da, eta komunitateak identitate-harreman handia du, bere finkatze-moduengatik eta herri-jarduerengatik.

KODEA	PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
3.1	Gazeta auzoa	✓			✓	✓
3.2	Iguria auzoa	✓		✓	✓	✓
3.3	Minota auzoa	✓		✓	✓	✓
3.4	Etxano auzoa	✓		✓	✓	✓
3.5	Bernagoitia auzoa	✓		✓	✓	✓
3.6	Garai landa-multzoa	✓		✓	✓	✓
3.7	Andikoa auzoa	✓			✓	✓
3.8	Gaztelu auzoa	✓			✓	✓
3.9	Boroa auzoa	✓			✓	✓
3.10	Orobios auzoa	✓			✓	✓
3.11	Atxondoko harana	✓		✓	✓	✓
3.12	Mañariako harana	✓		✓	✓	✓
3.13	Mendiolako harana	✓		✓	✓	✓
3.14	Orozketa auzoa	✓		✓	✓	✓

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Larre eta baso autoktonoen mosaiko bereizgarriaren gainbehera.
- Lehen sektorearen lehiakortasuna galtzea.
- Paisaiaren morfología hausten duten nekazaritzako eta abeltzaintzako eraikuntzak
- Paisaiaren morfologia aldatzen duten mugak erabiltzea.
- Landutako eremua murriztea.
- Hirigintza hedapena eta Paisaiaren konplexutasuna sinplifikatzea.
- Bizibidea gizarte hiritarrago baterantz aldatzea.
- Baserriak birgaitzea, nekazaritza jarduerarik gabeko etxebizitza gisa.
- Eraikuntza-material estandarizatuak erabiltzea.

OPORTUNITATEAK

- Beste aukera batzuen aurrean, ladnare edo hesola eta alanbre mugak sustatzea.
- Nekazaritzarako eta abeltzaintzako produktuak 0 kilometroan lehenesten dituzten kontsumo jarraibideen aldaketa progresiboak.
- Herritarresk ezagutu ditzaketen kalitatezko produktuak merkaturatzea.
- Gazteek nekazaritza lurak eskura ditzaten sustatzea, nekazaritza lurren funtsen bidez.
- Identitate paisaia kulturala gizartean ezagutzea.
- Paisaia harmonikoa errespetatzen duen turismoa sustatzea.
- Landa ingurunearen eta hiri ingurunearen arteko hurbiltasuna, landa ingurunea finkatzen duen biztanleria dentsitatea errazten duena.

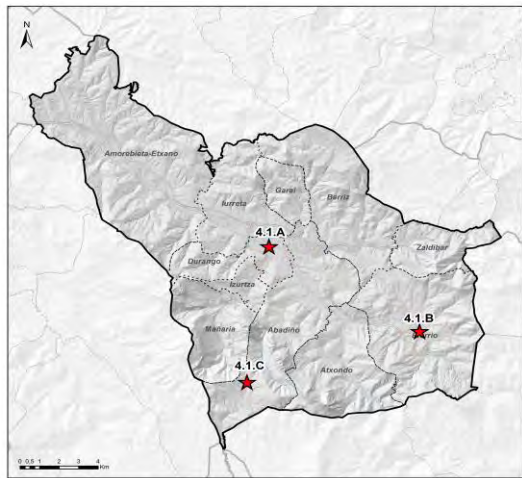
PIBE 4.1 KATEGORIA- PAISAIA ANTROPIKOAK. KULTURALAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Eremu Funtzionalean, Durangoko eta Elorrioko zentro historikoak nabarmentzen dira kultura-ondarearen elementu bikain gisa, baita Urkiolako Santutegia ere, bere jolas-eremu eta begiratoki paregabeekin, ospakizun erlijioso, erromeria eta ospakizun tradizional oso preziatuak hartzen dituen inguru jendetsua irudikatzen duena. Hirigune historikoek jatorrizko trazadura eta elementu historiko-artistiko ugari mantentzen dituzte, hala nola eraikinak edo tenpluak, kontserbazio-egoera onean. Kalitatezko espazioak dira, maiztasun handikoak, eta nortasun-izaera oso nabarmena dute. Zalantzarik gabe, kontserbatu beharreko paisaiak dira, eta harmonia alda dezakeen edozein esku-hartze oso kontuan hartzekoak.

KODEA	PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
4.1.A	Durangoko hirigune historikoa	✓			✓	✓
4.1.B	Elorrioko hirigune historikoa	✓			✓	✓
4.1.C	Urkiolako santutegia	✓		✓	✓	✓

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Zabor gehiago duten bisitarien asifikazioa (Urkiolako atsedeenlekuak).
- Zentro historikoen hutsalketa, turismo eskaintza handitzeagatik.
- Zentro historikoen nortasuna pixkanaka galtzea, eraikuntza tipologia berriak sartu direlako.

OPORTUNITATEAK

- Maiztasun txikiagoko intereseko eremuak sustatzea.
- Hiri ekonomiaren dibertsifikazioa.
- Kultura ondarearen balioa nabarmentzea.
- Hiri itxura mantentzen edo hobetzen lagunduko duten esku hartzeak garatzea.
- Herritarren nortasuna sustatzea, maiztasun handiko paisaia horiekin.

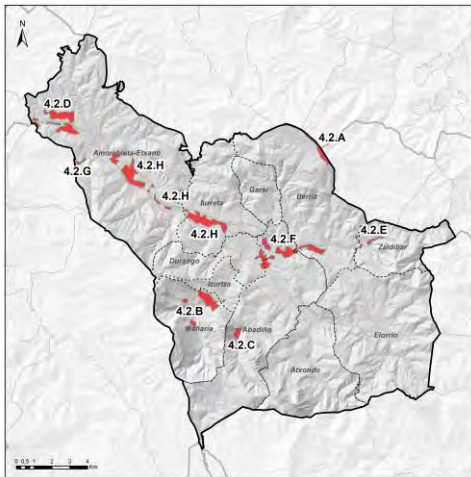
PIBE 4.2. KATEGORIA- PAISAIA ANTROPIKOAK. PRODUKTIBOAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Kategoria honetan sartzen dira energia-baliabideak ematen dituzten eremuak (4.2.A), lehengaiak (4.2.B eta 4.2.C) eta industria-jardueraren ondorioz antropizazio-maila handia duten eremuak (gainerakoak). Horiek guztiek nabarmen aldatzen dute jatorrizko paisaia, eta industria- eta erauzketa-jardueretako eremuak dira paisaia gehien degradatzen dutenak. Nabarmentzekoa da Eremu Funtzionaleko industria-jarduerak eragiten dituen paisaia-hausturak, handiak direlako. Espazio horietan, zalantzarik gabe, esku hartu behar da paisaia eta giro atseginagoak sortzeko.

KODEA	PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
4.2.A	Oizko parke eolikoa	✓	✓	✓		
4.2.B	Mañariako harrobiak	✓	✓	✓		
4.2.C	Atxarteko harrobiak	✓	✓	✓	✓	
4.2.D	Boroako industrialdea	✓	✓	✓		
4.2.E	Zaldibar poligonoa	✓	✓	✓		
4.2.F	Abadiño-Durango-Berriz industrialdea	✓	✓	✓		
4.2.G	Astepe poligonoa	✓	✓	✓		
4.2.H	Durango eta Amorebieta artean hiri industria jarraitua	✓	✓	✓		

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Balio estrategiko handiko Lurzoruaren galera progresiboa industrialdeak hedatzearen ondorioz.
- Bide ardatzetan zehar hiri eta industria ingurune jarraituetan dauden ingurune natural urriak betetzea.

OPORTUNITATEAK

- Harrobi ez-aktiboen paisaia integrazioa.
- Hiria birgaitzeko eta berritzeko irizpideak onartzea, lurzoru berriak kolonizatzearen aurrean.
- Paisaian eragin handiena duten poligonoak ezkutatzeko aukera putnuala.
- Lurzoruaren okupazio intentsibo berrien paisaia integrazioari buruzko azterlanak exijitzea.
- Paisaia hobea bilatzeko paisaian esku hartzeko aukera eremuak.

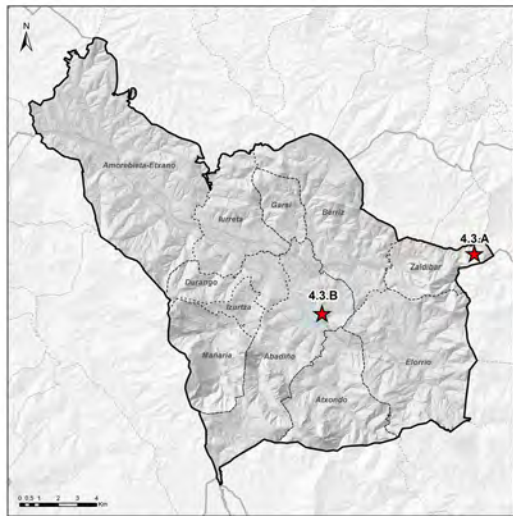
PIBE 4.3. KATEGORIA- PAISAIA ANTROPIKOAK. HONDAKINEN AZPIEGITURAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Eremu Funtzionalean hainbat zabortegi, betelan-gune edo mota desberdineko isurketa-gune daude, batzuk jardunean eta beste batzuk itxita. Hautatutako bi zabortegiak nabarmentzen dira, baina kopuru handiagoa dute (Iurreta, Amorebieta-Etxano, etab.). Horiek guztiek eragin nabarmena dute paisaian, eta eragin hori desberdina da tamainaren, ikuspenaren, jarraitutasunaren eta paisaian integratzeko aukeren arabera.

KODEA	PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
4.3.A	Zaldibar		✓	✓		
4.3.B	Abadiño		✓			

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Orbainak handitzea paisaian.
- Trafiko astuna handitzea.
- Aldaketa geomorfologikoak eta erliebearen aldaketak.
- Ikuspena, behatzaile potentzial gehien dituzten bide korridoreetatik.

OPORTUNITATEAK

- Aurrerapenak Ekonomia zirkularrean eta ekodiseinuan, hondakinak murrizteko eta baliabideak aurrezteko.
- Bizitza baliagarriaren amaieran paisaian integratzeko betebeharra.

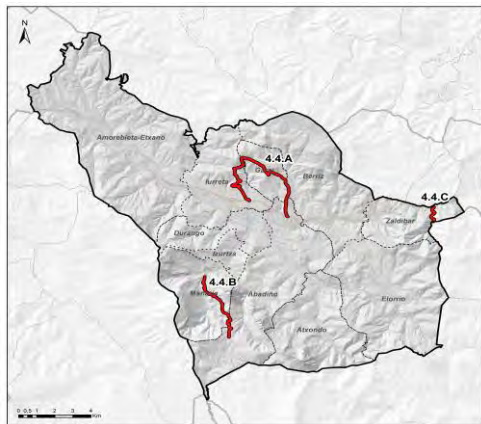
PIBE 4.4. KATEGORIA- PAISAIA ANTROPIKOAK. ERREPIDE ESZENIKOAK

DESKRIBAPEN GENERALA

Oro har, edertasun natural handi bati lotutako ikuspegi panoramikoak ikusteko aukera ematen duten errepideak dira.

KODEA	PAISAIA INTERES BEREZIKO EREMUA	IRIZPIDEAK				
		BEREZITASUNA, HAUSKORTASUNA EDO ADIERAZGARRITASUNA	NARRIADURA EDO DEGRADAZIOA	IKUSPENA	IDENTITARIO	EDERTASUNA
4.4.A	Garaiko errepideak	✓		✓		✓
4.4.B	Mañariatik Urkiolarako errepidea	✓	✓	✓	✓	✓
4.4.C	Aixolako errepidea	✓		✓		✓

KOKAPENA

MEHATXUAK

- Hainbat motatako hirigintza garapenak, ikusmen potentzial handia mugatu dezaketen puntuetan.
- Ikusmen hesiak baso hesien bidez ezkutatzea.
- Seinaletika edo publizitate panelak errepideen inguruan, paisaia harmonia alda dezaketenak.
- Kontenplazio esperientzia alda dezakeen trafikoa eta maiztasuna handitzea.

OPORTUNITATEAK

- Begiratokiak egotea eta ikuspegi zabala duten eremu seguruetan beste begiratoki batzuk jartzeko aukera, istripuen arriskua minimizatzea kontuan hartuta.
- Errepideen inguruan bista bikainak dituzten jolas-eremuak sortzea.
- Bistaratutako paisaiari buruzko informazio panelak egitea.